

СОЦІАЛЬНИЙ ПАСПОРТ ПІДПРИЄМСТВА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

О.І. Драган, д-р екон. наук

Національний університет харчових технологій

Розвиток суспільства повинен досягатися у взаємозв'язку та взаємодії економічних та соціальних факторів, якій демонструють країни, що на практиці реалізують модель соціального ринкового господарства, головна ідея якого — узгодження принципу ринкової свободи з підтриманням соціальної гармонії. Вплив соціальних факторів на економіку підприємств здійснюється через соціальну організацію суспільства та розвиток людського капіталу.

Високоосвічені, творчо реалізовані працівники є джерелом виникнення нових розробок, винаходів, новацій та інших об'єктів інтелектуальної власності. Віддача від ефективного соціального розвитку персоналу підприємства забезпечена

законом «зворотного впливу». Досвід розвинених країн переконливо свідчить про те, що активний й відповідальний соціальний розвиток підприємства сприяє зростанню продуктивності праці, конкурентоспроможності й здатен принести економічний і соціальний ефект. Актуально, це і для підприємств харчової промисловості, що впроваджують в діяльність такі пріоритетні напрямки, як: автоматизація, роботизація, кібернетизація, розвиток мікроелектроніки, біотехнології, інформатики, ресурсо- і енергозберігаючих технологій тощо.

Для забезпечення оперативної та об'єктивної діагностики рівня соціального розвитку підприємства необхідно впровадити в практику соціальну паспортизацію вітчизняних підприємств харчової промисловості. Соціальний паспорт підприємства має розроблятися з метою створення реальних передумов для посилення стратегічних планів соціального розвитку, а також проведення результативних соціологічних досліджень як на самому підприємстві, так і за його межами. Цей документ має стати невід'ємною складовою частиною загального паспорта підприємства й акумулювати дані, які дозволять оцінити соціальний розвиток підприємства [1]. На відміну від інших галузей промисловості, підприємства харчової галузі мають специфічні особливості щодо забезпечення соціально-економічної безпеки підприємств. Тому, на нашу думку, повинна бути врахована саме, складова безпеки (кадрова і інтелектуальна). Отже, соціальний паспорт підприємства харчової промисловості має складатися з таких розділів:

Розділ 1 Гуманізація праці персоналу: 1.1. Соціальна структура персоналу підприємства; 1.2. Умови праці персоналу підприємства; 1.3. Оплата праці і трудова дисципліна; 1.4. Компенсаційний і соціальний пакет.

Розділ 2 Кадрова безпека персоналу: 2.1. Інтелектуальна безпека; 2.2. Безпека життєдіяльності; 2.3. Соціально-мотиваційна безпека; 2.4. Професійна безпека; 2.5. Антиконтфліктна безпека.

Розділ 3 Соціальна інфраструктура і розвиток культури підприємства.

Розділ 4 Соціальна відповідальність підприємства.

Гуманізація праці персоналу пов'язана із змінами, які відбуваються на підприємствах харчової промисловості і обумовлені розвитком освітнього і культурного рівня працівників, процесами демократизації, ускладненням і підвищенням технічного рівня виробництва, зростанням вимог до якості продукції, вимагає нових форм і методів організації праці, направлених на рішення головного соціального завдання: розвитку інтелектуальних і професійних здібностей людини, найбільш повне використання його трудового і творчого потенціалу, збереження його здоров'я і, на цій основі, підвищення задоволення своєю працею [3]. З цих позицій, в якості пріоритетних напрямків соціального розвитку підприємства у ринкових умовах, необхідно розглядати гуманізацію праці, яка повинна забезпечити: найбільш повну адаптацію виробництва до людини; високу змістовність праці робітників, відповідно до кваліфікації, позитивними змінами в трудовій кар'єрі; активну участь робітників в рішенні всіх виробничих завдань [2]. У значній мірі прогресивні рішення щодо гуманізації праці торкаються забезпечення відповідності предметів і знарядь праці психофізіологічним особливостям конкретних груп за статтю та віком, створення максимально гідних та нормальних умов праці та її об'легшення, забезпечення повної безпеки праці, раціональної організації процесів виробництва.

Акцентування уваги на кадровій безпеці підприємств харчової промисловості, у тому числі і інтелектуальній безпеці, базується на виявленні, знешкодженні, запобі-

ганні та попередженні загроз, небезпек і ризиків, які спрямовані на персонал та його інтелектуальний потенціал, на усвідомленні необхідності захисту інтелектуальної власності (авторського права, винаходів, товарних марок тощо); підвищенні соціальних цінностей; постійний контроль за рівнем існуючої інтелектуальної безпеки та уникнення протиріч та конфліктів всередині підприємства з цих питань.

Соціальна інфраструктура і розвиток культури підприємства забезпечує соціальні потреби персоналу і охоплює широке коло питань з урахуванням обслуговування різних категорій працівників, в тому числі робітників-інвалідів, вагітних жінок, пенсіонерів, підлітків: поліпшення умов праці та охорони здоров'я, побуту працівників і членів їх сімей, соціально-культурний сервіс.

Соціальна відповідальність підприємства харчової промисловості пов'язана з демонстрацією позитивної репутації споживачам, працівникам, постачальникам і акціонерам, власникам, а також збереження престижу на довгий час є життєво необхідним для підприємства у ринкових умовах.

Отже, в розділах соціального паспорту підприємства харчової промисловості повинні бути враховані європейські стандарти для багатьох боків життя працівників у сфері праці, безпеки, культури, відпочинку і побуту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білорус Т. Соціальна паспортизація підприємства / Т. Білорус // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка. — 121 – 122/2011. — С. 84 – 86.

2. *Господарський кодекс України*: Закон України від 16.01.2003 р. № 436IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18; 19 – 20; 21 – 22. — Ст. 69 Соціальна діяльність підприємства.

3. *Співак В.В.* Мотивація як засіб ефективного менеджменту персоналу підприємств / В.В. Співак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2010. — №6, Т.2. — С. 178 – 181.